

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

ENGAGEMENTSVERKLARING

N.A.V. PEILING NEDERLANDS BASISONDERWIJS

AHOVOKS
AGENTSCHAP VOOR HOGER
ONDERWIJS,
VOLWASSENENONDERWIJS,
KWALIFICATIES
& STUDIETOELAGEN

kwalificatiesencurriculum.be/peilingen

Aanleiding engagementsverklaring

Sinds enkele jaren zijn er grote zorgen rond het taal- en leesonderwijs op de basisschool. Een groeiend aantal leerlingen ervaart problemen met lezen, schrijven en luisteren. Internationaal onderzoek (PIRLS 2016) wijst ook op grote zorgen rond begrijpend leesonderwijs. Deze neerwaartse tendens werd andermaal bevestigd in het peilingsonderzoek Nederlands van 2018. Aan de basis ervan liggen meerdere oorzaken die zich uitstrekken van micro- tot macroniveau. Dit ten goede keren, vraagt dan ook om een aanpak waarbij zoveel mogelijk – zo niet alle – betrokkenen bij het taalonderwijs in het basisonderwijs de handen in elkaar slaan. We kiezen hierbij in de eerste plaats voor een focus op leesonderwijs.

Naar aanleiding van het bovenstaande is op initiatief van AHOVOKS, het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen, en het Departement Onderwijs en Vorming, een werkgroep Nederlands opgericht. Hierin zitten vertegenwoordigers van de onderwijsverstrekkers, lerarenopleidingen, educatieve uitgeverijen, wetenschappelijke experts en de betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid. Samen schreven ze deze engagementsverklaring met doelen waaraan ze vanaf 2020 samen verder zullen werken. Aan de basis van deze engagementsverklaring liggen volgende teksten: "Iedereen taalcompetent" (Taalunie), "Sleutels voor effectief leesonderwijs" (VLOR), "Beter leesbegrip en meer leesmotivatie" (Taalunie) en het addendum 'Van check naar act' bij de brochure 'Peiling Nederlands lezen, luisteren en schrijven in het basisonderwijs' (STEP).

Engagementen

ACCENT OP TAAL, MET EEN FOCUS OP LEZEN BIJ DE HERVORMING VAN HET CURRICULUM

We¹ engageren ons tot de ontwikkeling van helder geformuleerde, breed evalueerbare eindtermen basisonderwijs die leerlingen een stevige start garanderen in het secundair onderwijs en die aansluiten bij de internationale ambities voor taal, met een focus op lezen. Deze eindtermen nodigen uit tot integratie van lees-, luister-, schrijf- en spreekcompetenties waarbinnen taalplezier en leesmotivatie essentieel zijn.

We brengen leraren op de hoogte van de manier waarop leesvaardigheid zich ontwikkelt en van de inhoud van de (leerplan)doelen van het voorafgaande en het volgende niveau. Op deze manier zien leerkrachten sneller de onderlinge verbanden.

VERSTERKEN VAN HET BELEIDSVOEREND VERMOGEN VAN SCHOLEN

Verder overtuigen we scholen van het belang en de meerwaarde van een gedragen taal- en leesbeleid. We bieden schoolteams de nodige professionalisering en begeleiding bij de duurzame implementatie van hun taal- en leesbeleid, o.m. in de vorm van een concreet en flexibel stappenplan en door ondersteuning tot op de werkvloer.

We maken scholen bewust van het belang om de kwaliteit en het rendement van hun taal- en leesonderwijs te monitoren. Om inzicht in de taal- en leesontwikkeling van leerlingen te verkrijgen, reiken we de scholen een instrumentarium aan. Hiermee kunnen scholen bepalen waar ze staan en in welke richting verbetering nodig is. Daarnaast worden de schoolteams geprofessionaliseerd en ondersteund in processen van kwaliteitszorg, bijvoorbeeld op het gebied van datageletterdheid en toetsing.

VERANKEREN VAN EFFECTIEVE DIDACTISCHE AANPAKKEN

We zullen het brede werkveld (zoals leerkrachten, lerarenopleiders, pedagogisch begeleiders, ontwikkelaars van leermiddelen ...) systematisch informeren over recente wetenschappelijke inzichten m.b.t. effectieve lees-, luister-, schrijf- en spreekdidactiek en over de meerwaarde en het mogelijk rendement hiervan. We ontsluiten deze didactische principes en methodes op een toegankelijke en laagdrempelige manier. Deze didactische principes zullen vervolgens worden ingebed in de onderwijsprogramma's van elke lerarenopleiding en in professionaliseringstrajecten. Didactische ondersteuningsdocumenten zijn gebaseerd op deze principes van effectieve didactiek.

¹ De partners uit de werkgroep: pedagogische begeleidingsdiensten, groep educatieve en wetenschappelijke uitgevers, overheid, lerarenopleiders.

We versterken vak kennis en kennis van vakdidactiek en stimuleren de toepassing ervan. In het bijzonder professionaliseren we leerkrachten en leerkrachten in opleiding in effectieve didactiek, in de integratie ervan in de klaspraktijk, in het selecteren van interventies en in het herkennen en implementeren van rijke teksten. Verder reiken we een instrumentarium aan dat mogelijkheden biedt om onderwijsmaterialen te screenen op effectiviteit.

De ontwikkelaars van educatieve middelen engageren zich tot de integratie van effectieve didactische principes in leermaterialen.

Bijzondere aandacht bij het professionaliseren van leerkrachten en leerkrachten in opleiding gaat naar het motiveren van leerlingen voor taal en lezen. We verankeren de kennis over en de promotie van kinder- en jeugdliteratuur. Kennis van kenmerken van rijke teksten heeft zijn plaats in het curriculum van de lerarenopleiding en wordt aangeboden tijdens professionaliseringstrajecten. Vermits de toegang tot een divers leesaanbod hierbij essentieel is, stimuleren we duurzame samenwerking tussen scholen en socioculturele actoren. Zo worden scholen ondersteund bij het selecteren van rijke leesmaterialen voor hun klas- en/of schoolbibliotheek. In deze bibliotheek is ook plaats voor e-boeken en luisterboeken. Bovendien nemen we leesbevorderingsinitiatieven gericht op de leesmotivatie van leerkrachten en leerkrachten in opleiding.

Naast effectieve didactiek en leesmotivatie stimuleren we ten slotte de monitoring van de persoonlijke taal- en leesontwikkeling van elke leerling. Hierbij is het belangrijk om leerkrachten en leerkrachten in opleiding te professionaliseren om gerichte, motiverende feedback te geven.

ACTIES FORMULEREN, UITROLLEN EN OPVOLGEN

De stuurgroep Toetsontwikkeling en Peilingen richt een werkgroep op, die op haar beurt deze engagementen naar SMART geformuleerde acties vertaalt. De stuurgroep geeft goedkeuring aan de acties.

Daarnaast volgt de stuurgroep de (voortgang van de) verschillende acties op, legt verbanden, brengt partijen met elkaar in contact en communiceert hierover.

VOLGENDE PARTNERS ONDERTEKENEN DE ENGAGEMENTSVERKLARING:

- **Het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming**
- **GO! Onderwijs van de Vlaamse gemeenschap**
- **OVSG** (Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten)
- **POV** (Provinciaal Onderwijs Vlaanderen)
- **KOV** (Katholiek Onderwijs Vlaanderen)
- **VLHORA** (Vlaamse Hogescholenraad)
- **GEWU** (Groep Educatieve Wetenschappelijke Uitgevers)

AHOVOKS

AGENTSCHAP VOOR HOGER ONDERWIJS,
VOLWASSENENONDERWIJS,
KWALIFICATIES & STUDIETOELAGEN

Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL
ahovoks.be